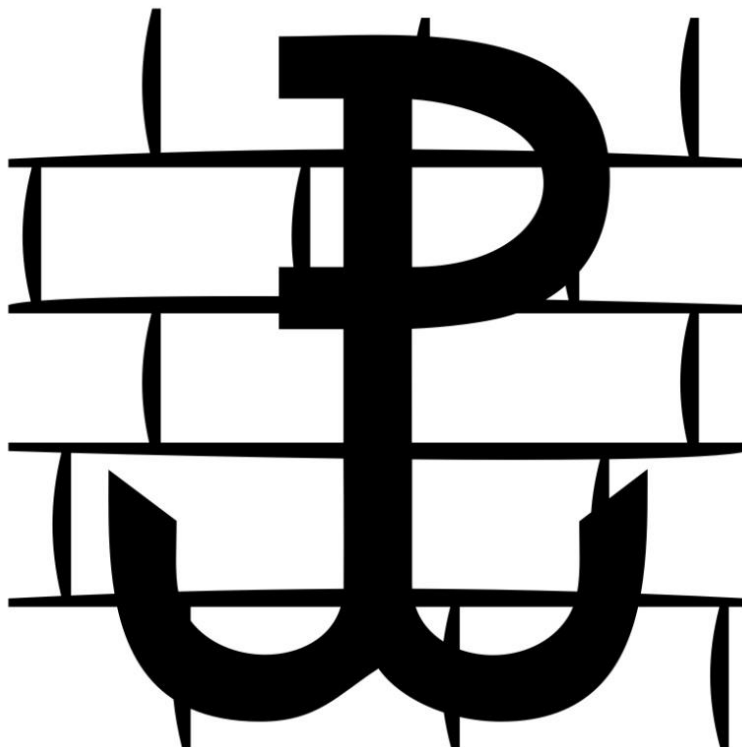

Polskie Państwo Podziemne

Popularna nazwa wojskowych i cywilnych organizacji konspiracyjnych działających podczas II wojny światowej i podporządkowanych rządowi polskiemu na emigracji, tworzących strukturę nielegalnego państwa podziemnego na obszarze okupacji niemieckiej i radzieckiej.

Konspiracja wojskowa

Dnia 27 września 1939 r. w Warszawie z inicjatywy gen. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego powstała pierwsza organizacja – Służba Zwycięstwu Polski (SZP). Jej zadaniem była budowa wojskowej konspiracji i zaplecza politycznego.

W listopadzie 1939 r. rząd Sikorskiego wydaje dyrektywy dotyczące konspiracji wojskowej, z tego względu 4 grudnia powstaje nowa organizacja wojskowa – Związek Walki Zbrojnej (ZWZ). Na jej czele stanął przebywający we Francji gen. Kazimierz Sosnkowski. W kraju dowodzenie podzielono na dwa obszary: na ziemiach okupowanych przez Niemców kierownictwo objął płk. Stefan Rowecki- „Grot”, na terenach zajętych przez Rosjan gen. Karaszewicz - Tokarzewski. Wiosną 1940r. dowództwo nad całością ZWZ objął gen. Rowecki. Działalność ZWZ zmierzała do stworzenia w kraju podziemnego wojska, które byłoby zdolne do wywołania w sprzyjających warunkach powstania i oswobodzenia Polski. Bieżącą walkę o charakterze dywersyjno- sabotażowym przeciw okupantom miał prowadzić Związek Odwetu.

W 1941r. Związek Walki Zbrojnej pozostawał najważniejszą, lecz nie jedyną organizacją zbrojną na ziemiach polskich. Ponieważ zakładano, że w końcowym etapie wojny

dojdzie do powszechnego powstania przeciwko okupantowi, naczelny wódz, gen. Sikorski był zdecydowany skupić w ramach jednej organizacji całość wysiłku zbrojnego w kraju. Tak rozpoczęła się akcja scaleniowa, zmierzająca do podporządkowania ZWZ wszystkich organizacji walczących o niepodległość Polski. Pierwszym krokiem było przemianowanie w dniu 14 lutego 1942r. ZWZ na Armie Krajową (AK) . W Wyniku akcji scaleniowej AK stała się największą i najlepiej zorganizowaną armią podziemną w okupowanej Europie. Większość sił AK przeznaczona była na okres powstania. Do tzw. walki bieżącej powstał specjalny pion o nazwie Kierownictwo Dywersji (Kedyw) pod komendą gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”.

Struktury cywilne państwa podziemnego

Prawie równolegle z konspiracją wojskową rozwijała się konspiracja budowana przez przedwojenne partie polityczne. W lutym 1940r. przedstawiciele czterech głównych partii (Polska Partia Socjalistyczna, Stronnictwo Ludowe, Stronnictwo Pracy, Stronnictwo Narodowe) utworzyli przy ZWZ Polityczny Komitet Porozumiewawczy. W 1943r. został przekształcony w Krajową Reprezentację Polityczną, a w styczniu 1944 w Radę Jedności Narodowej (RJN), w której skład weszli przedstawiciele mniejszych ugrupowań. Rada pełniła funkcję konspiracyjnego parlamentu.

W grudniu 1940r. rozpoczęła działalność Delegatura Rządu na Kraj, której zadaniem było kierowanie strukturami politycznymi podziemia i zbudowanie zakonspirowanego aparatu administracyjnego podległego rządowi Rzeczypospolitej na uchodźstwie, oraz przygotowanie warunków do objęcia władzy przez rząd londyński po wyzwoleniu Polski. Delegatura miała swoje przedstawicielstwa we wszystkich województwach i powiatach przedwojennej Polski. Na czele Delegatury Rządu na kraj stał delegat rządu w randze wicepremiera. Samemu delegatowi podlegały departamenty, będące odpowiednikami ministerstw rządu na uchodźstwie. Politycznym zapleczem dla delegatury rządu były partie skupione w Politycznym Komitecie Porozumiewawczym.

Niezwykle ważne zadanie przypadło funkcjonującemu przy delegaturze Kierownictwu Walki Cywilnej (KWC). Jego zadaniem było mobilizacja społeczeństwa do biernego oporu wobec okupantów, sądenie i publiczne piętnowanie zdrajców, dokumentowanie zbrodni okupantów, tajne nauczanie, życie kulturalne w konspiracji.

Michał Karaszewicz- Tokarzewski

„Doktor”, „Torwid”

(1893-1964),

Oficer I Brygady Legionów.

Brał udział w wojnie polsko- bolszewickiej.

Dowódca główny Służby Zwycięstwu Polski.

Stefan Rowecki „Grabica”,

„Rakoń, „Grot”

(1895-1944)

Żołnierz I Brygady Legionów,

Uczestnik wojny polsko- bolszewickiej.

Główny twórca Armii Krajowej. Aresztowany

przez gestapo w czerwcu 1943r. Osadzony

w KL Sachsenhausen. Rozstrzelany na wieść

o wybuchu powstania warszawskiego.

August Emil Fieldorf, pseud. „Nil”

(1895-1953)

Żołnierz Legionów Polskich, uczestnik kampanii wrześniowej 1939; Od jesieni 1942 do lutego 1944 komendant Kedywu, KG Armii Krajowej, w listopadzie 1949r. aresztowany przez komunistyczną władzę, w 1952 skazany na śmierć, bez dowodów, stracony w więzieniu mokotowskim w Warszawie.

Leopold Okulicki pseud., Niedźwiadek

(1898- 1946),

Żołnierz Legionów Polskich,

Uczestnik wojny polsko - bolszewickiej,

Współtworzył SZP. W maju 1944 roku

Jako cichociemny zrzucony do Polski,

ostatni dowódca AK (październik 1944- styczeń 1945)

w marcu 1945r. wraz z innymi przywódcami

Polskiego Podziemia aresztowany przez NKWD

i wywieziony do Moskwy, tam w wyniku pokazowego procesu

skazany na 9 lat więzienia. Zamordowany w więzieniu.

Bibliografia

Literatura:

H. Adamczyk- Szczecińska, A. Mańkowska, K. Zalewska, Słownik Szkolny. Postacie historyczne, Warszawa 1994

P. Greiner, E. Gronkowska, R. Kaczmarek, K. Miroszewski, Szkolny słownik historii Polski, Katowice 2001

R. Dolecki, K. Gutowski, J. Smoleński, Po prostu historia, podręcznik do liceum i technikum, wyd. WSiP, Warszawa 2012

Strony internetowe:

Materiał ilustracyjny:

www.wikipidedia.org/wiki/Michał_Tokarzewski-Karaszewicz, 24.09.14. 19.05

[www.wikipedia.org/wiki/Leopold Okulicki](http://www.wikipedia.org/wiki/Leopold_Okulicki), 24.09.14 19.07

[www.wikipedia.org/wiki/August Emil Fieldorf](http://www.wikipedia.org/wiki/August_Emil_Fieldorf), 24.09.14, 19.10

[www.org/wiki/Stefan Rowecki](http://www.org/wiki/Stefan_Rowecki), 24.09.14, 19.12

www.Allegro.pl, Znak Polski Walczącej, 24.09.14, 19.15

Przygotował:
Jacek Bielawski